

קלב:

עין משפט
נר מצוה

ח א מיי פ"א מהל' מילה
הלכה ט ופ"י מהל' טומאת
זרעת הלכה ה סמג עשין סח
טוש"ע י"ד סי' רסו סעיף א:
ז ב מיי פ"א מהלכות מילה
שם סמג שם טוש"ע שם
סעיף ב:

רב נסים גאון

אמר דודי אברקוני את השם
יודיו לא תעשה, את השם
יברידה לא תעשה ועשה מי
דחדי. לא תעשה גרדוה הוא
לא תעשה הכי (יודי) לא שאני
כדור, כמו כדור (כדור בת) לא
התחשבו שדור ברקיש (דברס, 33)
דורשו שדור הבמבור ורשאים
לא תקפוהו כדור ורשאים
ודומה להם. ויתפסו עה זה
שמה שזאמר כדורס במשטר
השם (כדורס) וזה השמר
בנבנע הצרית (שמות, 12)
התחברות כדור ליושב הארץ (שם)
לא יצא את שמי ממקדומו,
כתיב אז אהרונה וזה שמי
שישבעו עליהם עובד על זה
השם דודי שדור כחלודס
(שמי, 19 וזה) השמר לא
יבאל יצאו אלא לשון לא
השם. ומה שנמצא בתורה
המפצלת לא תעשה מה שחדי
כר כת לא ימות בתי בזה אורי.
השם יתפסו עליו שמי, אורי.
דבר אורי תקדור לא יצא שמי
דורשו ששמי עיני מצות
השם שמתקן אורי נקיים שמי
לא תעשה לאהרנה לא יצא
שמי עיניו שמי מביט מביט
אמר אורי אורי, וכן אמרו אורי
ואברקוני את השם דודי
לא תעשה לא תעשה שדור
לא תעשה שיש בה כת מי
דחדי. את השם דודי
מגדל דודי רכובי לא תלכס
שעטנו, וכתוב גרילס עשה
כדור, ידעו כי לא תעשה
השם כדור כל כדור אלא שחדי
אורי, אורי יצא שמי אורי
הוא תנאי עליו כי לא תלכס
הוא תלכס לא תלכס האורי
השם שמי ציצי, אבל מה
השואר מפרש אורי שחדי
שחדי הולכי שחדי אורי

בטומאה אלמא דלרעת דוחה א
שהא עליו וצק"ו וילך שיקוק בהרבו
לימא רליחה תוכיח דעודה את העב
אזיח מילה וכי תימא מילה עדיפ
העבודה דכתי יומא קבורת מת
מלוה תוכיח דלעדיף ממילה דעודה
את המילה מולאחותו הדוחה את
הלרעת הדוחה את העבודה הדוחה
את השבת אפילו הכי לא דחיא שבת
ויש לומר דכתי נמי הוה מצי למימר
אזיכא ורליחה תוכיח או קבורת מת
מלוה תוכיח אלמא דחיא ליה לומר
שהא דוחה דנפסא ליה ממילא דמילה
דחיא שבת ועושה ממילא ק"ו
לנעמד דבריו וסותוה אחר כך
שאינו ק"ו כלל ופרקי ליה מיניה
וציה: הדר אמר ממאי דרשבת
המירא דילמא צרעת חפירה. מימא
דבצרייתא דלעיל מסיק אפסא דלאו
משום דלרעת חמירא אלמא משום
גברא דלא חזי ורצא סופיה סבירא
ליה הכי נקטן ועוד למה דקאמר
השאלה מנלן דלרעת דוחה את העבודה
אימא דעבודה דוחה הלרעת מק"ו
ומה שבת חמורה [לרעת לא כ"ש
ואומר ר"י דלהא לשנא] דריק לומר
דגרסינן דבה הכא ולית ליה דרצא
לרעת דעבודה דחמירא דגברא לא
חזי וסבירא ליה כרז ספסא דפליג
לרעה ורצ ספסא דלרעת דוחה עבודה
מצי למימר דמקרא נפקא להא אלמ
רצא דס"ל גברא לא חזי לדדיה לא
צ"י קרא ועוד נראה לרש"י א"ל דלפ"י
ליכא קרא דלרעת דוחה עבודה אחי
שפיר אפילו לרצ ספסא דלא קאמר
רצ ספסא שהיא הטעם ודאי דלרעת
דוחה עבודה משום חומרא דלרעת
דחמירא איכא למימר הא ויכא למימר
הכי הילכ בצרייתא דלעיל סתם ק"ו
דקאמר וומאי דלרעת חמירא דילמא
משום גברא דלא חזי והכא ולקמן על
מילתא דרצא דמינן צ"ע ממאי
דשבת חמירא דילמא לרעת חמירא
שכן דוחה את העבודה וזיל הכא ק"ה
ומחי ליה וזיל הכא ק"ה מדחי ליה
מק"ו טעמא חזי ליכא למילף ציה
מאי דעבודה דמחי לרעת שבת
דחמורה דוחה לרעת לא כ"ש דילמא
אין לתלות משום חומרא אלמא משום
גברא דלא חזי: האי עשה ואל
העשה הוא. השמר היינו לאו ולעשות
היינו עשה דכ"פ בקונטרס ואל"ג
דלמח בסוף פרק ארבעה עשר דף
ל"ו: השמר דלאו לאו השמר דעשה
עשה מכל מקום לאו מצות עשה הוא
אלא לא מעשה א"ל דלמח רחמנא הוה
פן תקון דשבת מימא היכי מאינן
למימר דלעשות אחא לעשה הא אמר
לקמן דלעשרת לעשות אי אתה עושה
אלא אתה עושה סביב שעל גבי רגלו
ויש לפרש דעשה שמעינן מדכתיב
א"ל שמור ואם תאמר וזיל אמר
בסמוך היכא תאמרין דהאי עשה
ודחי את לא מעשה כגון מילה דלרעת
אלמא דליכא בצרעת אלמא לאו ואר"ת
דלא נקטינן אלמא לסימנא בעלמא

ותם תחמור וזה דק"ל דחין עשה
 זריתות י: רבא אמר מילא בזו
 תעשה. וסבר (רבינא) [רבא]

וזה נִימָא דְהֵינּוּ כָל זִמְנָא
לַעֲשׂוֹת עֲצוּדָה וְעוֹד קֶשֶׁה
וְהֵינּוּ דּוֹחָה שְׂצַת אֶף אֲנִי
דְּדוֹחָה לְרַעַת הַדּוֹחָה אֶת

ועבודה דוחה את השבת מילה דוחה אותה
שבת שנדחת מפני העבודה אינו דין שתהא
מילה דוחה אותה ומאי או אינו דקאמר הדר
אמר וממאי דצרת חמורה דילמא שבת
חמורה שכן יש בה עונשין ואזהרות הרבה
(א' נמי) וממאי משום דחמירא צרעת היא
דילמא משום גברא הוא דלא חזי ומה
אני מקיים שמיני ימול חוץ משבת *תלמוד
לומר ביום אפילו בשבת: תנו רבנן
*מילה דוחה את הצרעת בין בזמנה בין
שלא בזמנה *יום טוב אינה דוחה אלא
בזמנה בלבד מנהני מילי דתנו רבנן *ימול
בבשר ערלתו *ואע"פ שיש שם בהרת יקוץ
ומה אני מקיים *השמר בנגע הצרעת בשאר
מקומות חוץ ממילה או אינו אלא אפילו
ממילה ומה אני מקיים ימול בשר ערלתו בזמן
ששאין בה בהרת ת"ל בשר ואע"פ שיש שם
בהרת אמר רבא האי תנא מעיקרא מאי
ניחא ליה ולבסוף מאי קשיא ליה הכי קאמר
ימול בשר ערלתו ואע"פ שיש בהרת ומה
אני מקיים השמר בנגע הצרעת בשאר
מקומות חוץ ממילה אבל מילה דוחה את
הצרעת מ"ט דאתיא מק"ו ומה שבת חמורה
מילה דוחה אותה צרעת לא כ"ש ומאי או
אינו דקאמר הדר קאמר ממאי דשבת
חמירא דילמא צרעת חמירא שכן דוחה את
העבודה ועבודה דוחה את השבת ת"ל
בשר ואע"פ שיש שם בהרת לישנא אחרינא
מילה דוחה את הצרעת מ"ט דאתי עשה
ודחי לא תעשה ומאי או אינו דקאמר הדר
קאמר אימר דאמרין דאתי עשה ודחי את
לא תעשה לא תעשה גרידא האי עשה ולא
תעשה הוא ומה אני מקיים ימול בשר
ערלתו בזמן שאין בה בהרת ת"ל בשר
ואע"פ שיש שם בהרת תינה גדול דכתיב
בהו ³בשר קטן נמי כתיב ביה בשר בינוני
מגול אמר אביי אתיא מביניא מגדול לא
אתיא שכן עגוש כרת מקטן לא אתיא שכן
מילה בזמנה הצד השווה שבהן שכן נימולין
ודוחין את הצרעת אף כל שנימולין דוחין
את הצרעת רבא אמר מילה בזמנה דוחה
לא צריכא קרא מק"ו אתיא ומה שבת
דחמירא דוחה צרעת לא כל שכן אמר ליה
רב ספרא לרבא ממאי דשבת חמירא דילמא
צרעת חמירא שכן דוחה את העבודה ועבודה
דוחה את השבת התם לאו משום דחמירא
צרעת אלא משום דגברא הוא דלא חזי
אמאי ויקוץ בהרתו ועבוד מחוסר טבילה
הוא תינה נגעים טמאים נגעים ⁴טהורים מאי
איכא למימר אלא א"ר אשי ⁵היכא אמרינן
דאתי עשה ודחי ל"ת כגון מילה בצרעת א"נ
ציצית וכלאים דבעידנא דמתעקר לאו קא מוקי'
עשה הכא בעידנא דמתעקר ללאו לא קא מ

ועצודה. חמורה היא שדושה שבת בתמידין ומוספין וקרבנות כזור שזומנס קצוע: **מילה דושה אוסה.** את הצרעת כדתיא לקמן ימול כזשר ערלתו אפילו בזמקוס כהרת 'יקץ: ומה או אינו דקאמה. דמשמע או אינו כן כמו שאמרנו אלא אפי' מילה נמי בכלל מחלליה

מתי קשה ליה דקה הדר ציה: הדר
אמר חנא. לנפשיה ממאי דלרעת
חמורה משבת דתימא ק"ו: דילמא
שם חמורה כו'. דהאי דלרעת
דוחה עבודה ממאי דמשום חומרא
לרעת היא דילמא הא דלא אמרינן
ליה יקון משום דגברא דלא חזי הוא
דלקמן דאי נמי קיין מחוסר טבילה
והעריב שמש והיום לא יעבוד (א) וטבול
יוט דמאורע כמאורע הילכך מחלליה
מיום יומת אפילו במילה ועל כרחק
שמיני ימול דמחא אלף שאר ימים:
בין שלא בזמנה כגון קטן חולה
והמחזיק לו עד שיצריא: בשר.
ריבויא הוא ולדרשה: ה"ג ל"א מאי
טעמא אחי עשה ודחי לא טעשה.
מ"ט מילה דוחה לרעת דלחי עשה
דימול ודחי לא טעשה דהשמר (ט) לך
דלחי קשה לך צ"ק דיבמות (דף ע"א)
דלחי עשה ודחי לא טעשה: (ה) עשה
ולא טעשה הוא. השמר לא טעשה
הוא ולעשות ככל אשר יורו (דברים
ד) היינו עשה: סינה גדול. בר
עושין דכתיב ציה בשר וערל ובר
אשר לא ימול את בשר ערלתו
(בראשית י) והאי בשר עושין משתעי
מדמחזיק ליה כרבי וקטן נמי בזמנה
ביום השמיני חכמי ציה עשה: וזוים
השמיני ימול בשר ערלתו: בינוני.
כגון שלא בזמנה ולא בר עושין
ואצוי מזהו עליו נפקא לן מהמול
לכס כל זכרי (קדושין דף ע"ט): אחי
מצינו. הכך השוה שבה שנימולו
דחזין את הלרעת אף אחי אצוי
בינוני שנימול וידחה הלרעת: לא
צריכא קרא כו'. וכי אחי קרא
לשלא בזמנה של בינוני: דגברא לא
חזי. קס"ד מפני שהוא טמא והיינו
דפריך ויקון ויטער ויעבוד: מחוסר
טבילה. ולא חזי לעבודה דהאי יומא
ומשום למחר דלימא לעבודה קמן
לא דמחי: נגעים טעורין. כגון דהק
ופחה כבוליה וכוכלו ויטעורבו
לאיסור קציה בסיפרי' אין לי אלא
משנוקק לטומאה עד שלא נוקק
לטומאה מניין ת"ל ככל אשר יורו:
אלא אמר רב אשי. הא דלאמרינן
שבת חמירא מרעט אע"ג דדחייה
לרעת לעבודה לאו חומרא לידה
הוא אלא היינו טעמא כי אמרינן
אחי עשה ודחי לא טעשה כגון
מילה בלרעת דבשעת קציה
דמיעקר לאו מקיים עשה וכן צ"ת
דכלאים בשעת לבישה מיעקר לאו
ומקיים עשה אבל לרעת הנקצת
משום עבודה בעידנא דמיעקר לאו
דקציה אחי לא מקיים עשה
לעבודה הילכך מדמחזיק עבודה
ממילא ולא חומרא לרעת הוא:
תנאי

זעקער ללאז לא קא מוקים עשה והא דרבא ורב ספרא
תנאי

הוא ממילא בצרעת דדחי וי"ל מה למילה *שכן נכרתו עליה י"ג
הוא הא כיצד דכתיב זה אם אינו ענין לזמנה תנהו ענין לשלא
פרש רבא כלישנא אחרינא:

ואצ"י
שלא בזמנה כלומר שאינה ביום השמיני. וגם במילא שאינה ביום השמיני יש ללמד לחתוך הערל
השחוריה שלא לחתוך הצרעת לבני מילה היתירה. ובאנו לברר זה הפירוש שפירשו מו"ה הכהנא
שיש שם כהרת. ומה אני מקיים השער בנע הצרעת בשאר מקומות חוץ ממילה. או אני אלא
בשער ערלתו בזמן שאין שם מקיים. ח"ל בשאר א"ש שם כהרת. אלא תעשה בצרעת שנאמר
ופטוהו ור'י. ויחנך גורל כתיב ביה בשער שחוריה וכל אשר לאל ימול את בשר ערלתו ויחנך
השער. ומדבריו ונכתרה שמעתי מנין שהוה גורל, ואם לל כול אותו בארץ ונאסר לך גורל יחנך
באמר ויביתו השמיני ימול בשר ערלתו. (דרושתי) (ורשבינין) שם א"ש שיש שם כהרת, אלא השני

[illegible]

תורה אור השלם

- וְכִי־יִשְׁמַע הַשָּׁמַיִם יִמּוֹל בְּשֵׁר
וַיִּקְרָא יְיָ ג
2 הַשָּׁמַיִם בְּגִגֵּה הַצִּרְעָת לְשֹׁמֵר
מֵאֲדָר וּלְעִשּׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר יִזְרֹ
אֶתְכֶם הַבְּהֵימָה הַלְלוּם כַּאֲשֶׁר
תִּשְׁמְרוּם לְעִשּׂוֹת:
דְּבָרִים כֹּד ח
3 וְעַל זֶכֶר אֲשֶׁר לֹא יִמּוֹל
אֶת בְּשֵׁר עֲרָלְתּוֹ וּבִכְרֹתָהּ
וְנִפְשָׁהּ הִהוּא מִעֲמִיקָה אֶת
בְּרִיתִי הַפֶּר: כְּרֹאשִׁית יו יד

זגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה דילמא שבת וכו'
רטבול יוס: (ב) ד"ה ה"ג ל"א
וכו' דהשמר דהכי כנ"ל ומיצת
לך נמחק: (ג) תוס' ד"ה הדך
וכו' אלף משום דגברא:

גליון הש"ס

במ' ת"ל ביום אפי' נבשתי.
עין חולין דף פד ע"ב זרש"י
ד"ה שודאה וז"ע: שם ואע"פ
שיש שם בהרת. עין זרש"ס
דפ"ב דמלה: תוס' ד"ה הא
יכו' שכן נברתו עליה י"ג
בריתות. עי' יצמות ה' ע"א
מוד"ה שן:

מוסף רע"י

הובא בסוף המסכת.

יבִּינוּ חֲנָאֵל

פ' מילה דוהא צערט בי
 פ' מלך בומנה פ' שלא
 בצרעת השמר כנע
 וטמור חמיסל
 שגמר השמר פ' ואל
 אלא כלי' כלומר השמר
 ואתה ואל של לעשות
 כדמי שגמר הנה הוה
 לחתוך והצרת מכל
 שגמר ודעתה צרע
 שיהא, ודעתה כמלה
 ש צרע בעלה מור לו
 לחתוך והצרת עמה,
 כיון ביום השמיני שהיו
 כדכתיב ויום השמיני
 שמואל שער, פ' ארע
 אונס כגון חלוק לקטן
 ולא מל בשמיני,
 לימוד כל שן ומסור
 ואל הנקרא מילה

(א) צ"ל לא תעשה יחידי שאין עמו כרת.

אמאי יתי' עשה יגדיל' אל תעשה. אמר בינא אל תעשה. אמר בינא אל תעשה ודחא חת אל תעשה שבכרשך תנינא כי בר אשי אמר קדש עשה ודחא וזיך
אמאי יתי' עשה יגדיל' אל תעשה. ובמכסת גיורות כ"ב גיורין (דף נ"ח) אמרו עז (שמואל) דאמר מרדכי ליה [נמאן] דמוקסין לקרא למלכא ליה
אל תעשה עשה. ואל גירדא מנא ליה. לוי' מרדכי' דאמר רזי אל תלכש שטונא. ואל גרילי' עשה קין מן. וכל מלך שחמא
תלמודא דמי עשה ודחי אל תעשה מזה העיקר שהקדמו הוא. והזי חת אל גירדא בלכב, אבל אל תעשה עשה וכל שכן אל תעשה
שיש כן פירא חת ודחא אחות. ואזי במארי' קין וזי תבא כן אל מצות אל תעשה שבתוכה עשה כרת אל דחיא אל מצות
עשה. כי חתני' נאמאר כבורא חתא שחור חתה חתיה בן שנאמר [נבירים] כי יבמה את עמיה, אל בא אלא באשת אל גירדא